

Nr 1045

Av herr **Anderson** i Sundsvall m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 171, angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m.*

(Lika lydande med motion nr 847 i Första kammaren)

Det nuvarande tekniska gymnasiet är starkt differentierat. Ett tjugotal olika utbildningslinjer finnes, varjämte ett antal specialiseringar finnes inom de större av dessa. Utbildningslinjerna har framvuxit ur näringslivets skiftande behov av gymnasieingenjörer.

I proposition nr 171, varigenom Kungl. Maj:t för årets riksdag framlägger förslag till reformering av de gymnasiala skolorna, föreslås en kraftig begränsning av differentieringsmöjligheterna bl. a. på den tekniska linjen i det nya gymnasiet. Denna skall differentieras med fyra grenar i årskurs 3 och med ytterligare två grenar i årskurs 4, vartill kommer en svag differentiering av den maskintekniska grenen och den kemitekniska grenen inom ramen för det obligatoriska specialarbetet i fjärde årskursen.

I samband med diskussionen om differentieringen av den tekniska linjen har flera remissinstanser, i första hand representanter för näringslivet, föreslagit att *speciella utbildningsalternativ*, som har anknytning till speciella branschområden inom näringslivet, skall liksom hittills få anordnas på orter som har anknytning till den speciella branschen.

Inom det nuvarande gymnasiet finns ett flertal branschriktade utbildningslinjer. Som exempel kan nämnas att en cellulosateknisk linje finns i Härnösand, en livsmedelsteknisk i Hälsingborg, en pappersteknisk i Karlstad, en gjuteriteknisk och en träteknisk i Jönköping samt en flygteknisk i Norrköping. I Göteborg finns en utbildningslinje i anslutning till skeppsbyggnadsteknik, i Borås en till textilindustri och i Skellefteå en i anslutning till gruvindustri.

De branschriktade utbildningslinjerna har i regel lokaliserats till orter där branschen har stor andel i landsändans näringsliv, vilket inte utesluter att de utbildade gymnasieingenjörerna sökt anställning visserligen inom branschen men på andra håll i landet än på gymnasieorten eller i dess grannskap. Elevupptagningsområdet omfattar oftast hela riket, vilket även understryker utbildningslinjernas karaktär av riksskolor.

Med den starka begränsning av differentieringsmöjligheterna som föreslås i propositionen förutsättes branschriktad specialisering av utbildningen endast undantagsvis komma till stånd inom det nya gymnasiet. De

partementschefen finner i likhet med GU anordningen med påbyggnadskurser vara den bästa lösningen för att tillfredsställa behov av specialiserad utbildning. Denna lösning är knappast tillfredsställande, vilket särskilt framhållits av KÖY i dess remissyttrande över GU:s förslag. Till påbyggnadskurserna, som anses vara mycket värdefulla, antas f. n. i första hand i arbetslivet redan verksamma ingenjörer. Kurserna, som alltså bygger på praktik, är avsedda att fördjupa och bredda ingenjörernas kunskaper. Skulle nyexaminerade ingenjörer mottagas som deltagare i kurserna, skulle dessa delvis förlora sin nuvarande karaktär. Dessutom skulle anordningen innebära en förlängning av ingenjörernas utbildningstid.

Som redan framhållits har ett flertal remissinstanser, främst företrädare för näringslivet, starkt understrukit behovet av ytterligare specialisering av utbildningen på den tekniska linjen utöver den av GU föreslagna och av departementschefen förordade differentieringen. Sålunda framhåller Skogsindustriernas samarbetsutskott bl. a. att det är angeläget att specialutbildningen även i fortsättningen kan meddelas vid de tekniska gymnasier som har specialutrustning för undervisning i cellulosa kemi respektive pappersteknik, nämligen de tekniska gymnasierna i Härnösand och Karlstad. Utskottet framhåller även att elevupptagningsområdet för dessa utbildningsgrenar omfattar hela landet.

Vad här sagts om angelägenheten av specialutbildningen för skogsindustriens behov gäller även om behovet av särskild utbildning för andra branscher inom industrien. I vår tid, då utvecklingen inom näringslivet går mot ökad specialisering, krävs också specialisering i fråga om utbildningen.

Vi motionärer kan i likhet med flertalet remissinstanser ansluta oss till huvudalternativen för differentieringen av den tekniska linjen i det nya gymnasiet. Men vi ansluter oss också beträffande branschutbildningen oförbehållsamt till den uppfattning som kommit till klart uttryck i KÖY:s remissyttrande, vari anföres: "Överstyrelsen anser emellertid, att behovet av differentiering med hänsyn till vissa industriers behov inte kan tillgodoses enbart genom en viss variation inom dessa huvudalternativ. Sådana utbildningsalternativ, som representeras av den flygtekniska linjen i Norrköping, den textiltkniska linjen i Borås, den gjuteritekniska samt den på träteknik specialiserade linjen i Jönköping — för att nu nämna några exempel — anser överstyrelsen ha ett absolut existensberättigande. Behovet av specialisering för sådana områden bör ej tillgodoses genom påbyggnadskurser utan genom utbildning under gymnasieåren."

Vid de tekniska gymnasierna, som f. n. har specialutbildning, finns förutom lokaler en ofta mycket dyrbar teknisk utrustning, avsedd för branschutbildningen. Till dessa gymnasier har också knutits för uppgiften särskilt utbildade lärare. Ett nedläggande av utbildningen vore knappast att utnyttja tillgängliga ekonomiska och personella resurser på rimligt sätt.

Studietiden vid de tekniska gymnasierna föreslås bli utökad med en års-

kurs. Det torde inte behöva innebära några större svårigheter att inom ramen för den fjärde årskursen och med utnyttjande av den tid som föreslagits till det obligatoriska specialarbetet i denna årskurs organisera en målinriktad specialutbildning i stort sett med nuvarande omfattning och inriktning.

Vi föreslår alltså att sådan utbildning, med anknytning till betydelsefulla branschområden inom näringslivet, skall få anordnas vid teknisk utbildningslinje i det nya gymnasiet. Vi förutsätter därvid att de speciella utbildningsgrenar eller utbildningsalternativ det här är fråga om, skall få fortbestå på liknande villkor som hittills vid de tekniska gymnasier, där sådan undervisning redan förekommer.

På grund av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att vid gymnasiets tekniska linje må anordnas speciellt utbildningsalternativ, som har anknytning till branschområde inom näringslivet.

Stockholm den 11 november 1964

John R. Anderson

Nils G. Fröding

Manne Ståhl

Viola Sandell

Stig F. Hansson
i Önnarp

Rune Johansson
i Norrköping

Dav. Gomér

Axel Gustafsson

Alf Andersson

Tage Magnusson
i Borås

Sven Wedén

Eva Karlsson

Harald Kärrlander

Jan-Ivan Nilsson

Hans Nordgren